

Työ- ja elinkeinoministeriö

kirjaamo@tem.fi

johanna.ylitepsa@tem.fi

Viite: Lausuntopyyntö VN/6451/2019

Suomen lakimiesliiton lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi työsopimuslain 3 luvun 5 §:n muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi työsopimuslain 3 luvun 5 §:n ja merityösopimuslain 4 luvun 5 §:n muuttamisesta 22.5.2020 mennessä. Esitys koskee kilpailukieltosopimuksia koskevaa sääntelyä. Työnantajan velvollisuus maksaa kilpailukieltosopimuksesta korvausta työntekijälle laajennettaisiin koskemaan kaikkia kilpailukieltosopimuksia.

Korvaustasosta

Lakimiesliitto pitää hyvänä esityksen tavoitetta vähentää työsopimuslaissa säädettyjen edellytysten vastaisia kilpailukieltosopimuksia ennalta ehkäisemällä niiden tekemistä. Ennalta ehkäisemällä turhien sopimusten tekemistä pystytään parhaiten vähentämään turhista kilpailukieltosopimuksista aiheutuvia haittoja työntekijöille ja työmarkkinoiden toimivuudelle.

Kuten Lakimiesliitto jo valmistelun aiemmassa vaiheessa antamassaan lausunnossa totesi, liiton työsuhdeneuvonnassa on selkeästi näkynyt kilpailukieltojen yleistymisen. Kilpailukiellon ei pitäisi olla pääsääntö kaikissa työsopimuksissa vaan poikkeus tilanteissa, joissa on todellinen syy ja tarve kilpailukiellon käytölle. Tämä on ollut myös lainsäädännön alkuperäinen tarkoitus.

Kilpailukieltojen käyttö on yleistynyt tarpeettomasti, koska käyttö on työnantajalle riskitöntä. Enintään 6 kk mittainen kieltä ei maksa työnantajalle mitään, eikä lainvastaisesta käytöstä aiheudu työnantajalle mitään seuraamusta. Työsopimuslain vastainen ja siten mitätön kilpailukieltoehto vaikuttaa kuitenkin tosiasiallisesti työntekijän toimintavapautteen. Kilpailukieltosopimuksen mitättömyys ratkeaa viimekädessä tuomioistuimessa ja usein työntekijä arvioi omat toimintamahdollisuudet pitäen sovittua, mitätöntäkin, kilpailukieltoehto itseään sitovana varsinkin tilanteissa, joissa kilpailukieltosopimuksen rikkomisesta on sovittu sopimussakko. Hyöty kilpailukiellosta tulee työnantajalle.

Lakimiesliitto katsoo, että nyt käsillä oleva esitys on askel oikeaan suuntaan. Esitys ei kuitenkaan ole täysin riittävä rajoittamaan tehokkaasti edellytysten vastaisia kilpailukieltoja.

Esityksen mukaan kilpailunrajoitusajalta maksettaisiin työntekijälle korvausta 40 prosenttia palkasta, mikäli kilpailukieltä on alle 6 kuukautta ja 60 prosenttia palkasta, mikäli kilpailukieltä on yli 6 kuukautta.

Lakimiesliitto ei pidä esitettyä korvaustaso riittävänä. Työntekijälle tulisi maksaa rajoitusajalta täyttä palkkaa vastaava korvaus samoin kuin valtion virkamieslain mukaisesta karenssista on säädetty maksettavaksi.

Lakimiesliitto ei näe tarvetta korvauksen porrastamiselle. Työntekijöitä ei tule asettaa korvauksen suuruuden suhteen eriarvoiseen asemaan kilpailukiellon pituuden mukaan. Ansiomenetykset ja toimintavapauden rajoitukset ovat joka kuukausi samat riippumatta kilpailukiellon rajoitusajan pituudesta.

Sopimussakon suuruudesta

Esityksen mukaan työntekijä voi joutua korvaamaan sopimussakkona kuuden kuukauden täyden palkan verran. Sopimussakon maksimimäärää ei siis ole sidottu kilpailunrajoituksesta maksettavan korvauksen määrään (esityksessä 40 tai 60 % palkasta). Lakimiesliitto pitää sopimussakkosäännöstä kohtuuttomana ja esittää, että sopimussakkosäännöstä muutettaisiin siten, että sakon suuruus sidotaan työnantajan korvauksen määrään. Tämä lisäisi esityksen sitä tasapainoisuutta, mitä pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman kirjauksessa kiellettyjen ehtojen käyttämisen seuraamuksista on tavoiteltu.

Suomen Lakimiesliitto ry

Jore Tilander
toiminnanjohtaja

Jaana Meklin
työelämäasioiden päällikkö